

LVMI «Silava» pētnieku grupa sagatavo Vidzemes un Kurzemes bioekonomikas stratēģijas

Latvijā 2020.gada februārī, Cēsis Vidzemes inovāciju nedēļas laikā sarīkots bioekonomikas ideju PopUp veikals.

Dagnija Lazdiņa

Pop-up store, jeb latviski vienas dienas, nedēļas veikali, kafējnīcas vai pasākumi parādās uzrunājošā vidē un pastāv ierobežotu laika periodu. Šajos īslaicīgajos pasākumos parasti tiek demonstrēti novatoriski produkti un cilvēki tiek aicināti spontāni atklāt kaut ko jaunu un iedvesmojošu.

Latvijā

Mērķis tam ir iepazīstināt kā izmantot «dabas dotos» materiālus – izejvielas un uzziņāt, kā bioekonomika var dot ieguldījumu ilgtspējīgas attīstības mērķu (SDG) sasniegšanā. BE-Rural aktivitātes atbalsta lauku bioekonomikas attīstību, koncentrējoties uz reģiona stiprajām pusēm. Ja veikals tiek organizēts kādā ES projektā, izstādītie izstrādājumi netiek pārdoti, tie ceļo uz citām BE-Rural iesaistītajām valstīm, lai tiku atkal izstādīti līdzīgos Bio-based Pop-up Store citās valstīs.

Foto: Dagnija Lazdiņa

Latvijas zinātnieki stratēģiju aprakstos iekļaujamo saturu apsprieda pēc sarunām ar ieinteresētajām un iesaistītajām personām klātienē un tiešsaistes sanāksmēs, kā arī sagatavojām pētījumu apskatu un veicām empirisku datu apstrādi no statistikas, politikas dokumentiem, BE-Rural iepriekšējiem ziņojumiem un nodevumiem. Vidzemes un Kurzemes bioekonomikas stratēģiju analīzi un aprakstu sagatavoja LVMI «Silava» pētnieku grupa.

BE-Rural mērķis: realizēt reģionālās un vietējās bioekonomikas potenciālu, veicinot plašas lēmumpieņēmēju grupas piedalīšanos bioekonomikas stratēģiju un plānu izstrādē.

Kas ir bioekonomika

Bioekonomika ir viens no senākajiem civilizācijas tautsaimniecības sektoriem, kuru dzīvības zinātnes un biotehnoloģijas var pārvērst par vienu no modernākajām tautsaimniecības nozarēm. Bioekonomika ir tautsaimniecības daļa, kur ražošanas procesā ilgtspējīgā un pārdomātā veidā tiek izmantoti atjaunojamie dabas resursi (augi, dzīvnieki, mikroorganismi u.c.), lai ražotu pārtiku un barību, industriālos produktus un enerģiju¹⁹.

Latvijā bioekonomika ir iekļauta vairums reģionālā un valsts līmeņa politikas plānošanas dokumentos. Lai gan vispārējās attīstības virzienu nosaka valsts, uzņēmējdarbība tiek uzsākta vietējā vai reģionālā līmenī, izmantojot tur iegūtos resursus un darbaspēku un izmantojot konkrētas vietas infrastruktūru. BE-Rural projekta ietvaros sagatavots dokuments, kas apraksta Kurzemes un Vidzemes reģionu bioekonomikas stratēģijas. Dokuments sagatavots apkopojot informāciju par notiekošajiem proce-

siem un vietējā mēroga attīstības plānu izstrādi. Latvijas reģioni ir Vidzeme un Kurzeme ir izvēlēta kā piemērs, jo reģioniem ir līdzīgas ekonomiskās struktūras, abos reģionos ir lielas marginālu zemju platības ar ierobežotu izmantošanu lauksaimnieciskajai ražošanai, bet ar lielu mezsaimniecības potenciālu. Abos reģionos primārā biorezursu ražošana nāk no lauksaimniecības, zivsaimniecības un mezsaimniecības.

Eiropā

Eiropas reģioni ir dažādi – ekonomiski, ekoloģiski un kultūras ziņā. Šie apgabali ir mājvieta daudzām ekosistēmām un resursiem, kur bioekonomika nes solījumus nodrošināt lauku nodarbinātības un ilgtspējīgas izaugsmes iespējas. Šai pārejai uz jaunu, uz bioloģiski balstītu reģionālo ekonomiku ir nepieciešama plaša ieinteresēto personu loka aktīva iesaistīšanās un lauksaimniecības, meža un jūras ekosistēmu ilgtspējīga izmantošana. Balstoties uz šo ideju, BE-Rural pētīs

reģionālās un vietējās bioekonomikas potenciālu un atbalstīs bioekonomikas stratēģiju, ceļvežu un uzņēmējdarbības modeļu izstrādi. Šajā nolūkā projekts koncentrēties uz atvērto inovāciju platformu (OIP) izveidi atsevišķos reģionos piecās valstīs: Bulgārijā, Latvijā, Ziemeļmaķedonijā, Polijā un Rumānijā. Katram no tiem ir liels potenciāls konkrētos bioekonomikas sektoros (t.i. ēteriskās eļļas, augi izmantošanai kosmētisko un ārstniecisko līdzekļu ražošanā, nelielas zivjaudzētavas, lauksaimniecības blakusprodukti, mezsaimniecības ciklā iegūstami produkti). BE-Rural veicinās izglītošanos un sadarbību zināšanu veidošanā katrā reģionā, kā arī starp minētajiem pieciem reģioniem un plašākā Eiropas līmenī. Kopīgi ir uzrakstīta bioekonomikas rokasgrāmata, sagatavoti informatīvi metodiski materiāli, kas būs izmantoti pam skolās apgūstot bioekonomiku.

Pētnieciskais darbs

BE-Rural ir uz bioloģiskām vielām balstītas stratēģijas un ceļveži uzlabotai lauku un reģionālajai attīstībai ES. Pētnieku grupa popularizē reģionālās un vietējās bioekonomikas potenciālu un līdzdarbojas bioekonomikas stratēģiju, ceļvežu un uzņēmējdarbības modeļu izstrādē.

Pētījumu finansē Eiropas Savienība Horizon 2020 pētniecības un inovāciju programma. Dokumentā ir sniegts pārskats par bioekonomikas sektoru Latvijā un iezīmētas svarīgākās bioekonomikas nozares darbības. Aprakstīti galvenie politikas plānošanas dokumenti, kas pievēršas bioloģisko aktivitāšu attīstībai Vidzemes un Kurzemes reģionos, kā arī galvenās jomas, kurām būtu jābūt prioritārām turpmākajā reģionālā bioloģisko aktivitāšu attīstībā, kur nozīmīga loma mežu nozarei. Aprakstīti bioekonomikas uzņēmējdarbības attīstības atbalsta mehānismi reģionos, kā arī atbalsta sistēmas un programmas. Sagatavots Vidzemes un Kurzemes reģiona raksturojums no resursu un bioekonomikas perspektīvas, kā arī reģionam raksturīgais bioekonomikas potenciāls ar iezīmētiem ceļiem bioekonomikas sektora turpmākajai attīstībai abos reģionos. Stratēģijas dokumentā ir uzsvērtas reģionāli pieejamās biomasas izmantošanas iespējas un finansējuma programmas, kas var atbalstīt bioloģiskās uzņēmējdarbības attīstību reģionos. «Vidzemes un Kurzemes bioekonomikas stratēģija» paredzēta kā informācijas avots reģionālās politikas veidotājiem un attiecīgajām ieinteresētajām personām.

Visi BE-Rural produkti pieejami – vietnē <http://be-rural.eu/>

Foto: Dagnija Lazdiņa

Foto: canstockphoto.com